

JIŘÍ VÁGNER

PŘÍSPĚVEK K HODNOCENÍ REKREAČNÍCH PROCESŮ NA MIKROREGIONÁLNÍ ÚROVNI NA PŘÍKLADU REGIONU HOSTOMICKO

J. Vá g n e r: *Contribution to the Assesment of Recreational Processes on Microregional Level (Case Study Hostomice Region)*. – Sborník ČGS, 100, 1, pp. 16 – 24 (1995). – The article presents an attempt at analysis of recreational behaviour in a small region in the southwestern hinterland of Prague. Some ideas about possibilities of recreational and service development in the region and its centre are outlined, tightly connected with problems of general development of the whole territory.

KEY WORDS: recreational behaviour – recreational potential – recreational hinterland.

1. Úvod

Při zpracování článku vycházím ze své diplomové práce, která se zabývala v širším rámci zájmovým územím Berounska, vymezeném administrativní hranicí okresu Beroun, jakožto příkladem intenzivně rekreačně využívaného území v zázemí hlavního města Prahy – nejrozsáhlejším českém rekreačním systému, zvláště pokud se týče druhého bydlení.

2. Vymezení a charakteristika pracovního regionu

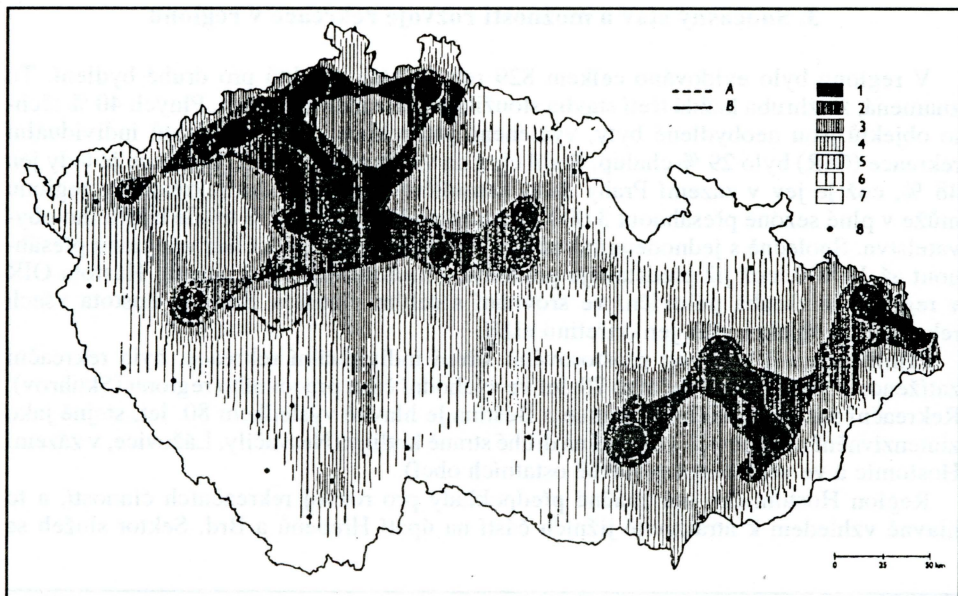
Jedna z hlavních kapitol práce se věnuje „subregionu“ Hostomicko a jedná se o pokus o mikroregionální a lokální studii. Šlo o pokus rozšířit pohled na rekreační procesy prostřednictvím širšího vnímání problematiky celkového rozvoje regionu a jeho centra.

Hostomice byly již od 18. století po povýšení na město centrem perifernější severní části Podbrdsko a střediskem zemědělské i řemeslné výroby. V souvislosti s přirozeným posilováním i jiných centrálních funkcí navrhl Okresní úřad v Berouně v rámci koncepce vytváření nových pověřených městských úřadů vyhlásit Hostomice za sídlo pověřeného městského úřadu. Rozhodnutí bylo nesporně ovlivněno znovupovýšením Hostomice na město v roce 1992. V návrhu vyhlášení je spádové území vymezeno 13 obcemi v jihozápadní části okresu Beroun.

Základem pro vymezení tohoto spádového území byla hlavně poloha na úpatí Brd a Hřebenů a pravidelné i nepravidelné pohyby obyvatel do centra přirozeného regionu – Hostomic. Jedná se o dojížděku za prací, do základní školy a za službami.

Hostomice byly navrženy za sídlo pověřeného městského úřadu nejen díky centralizaci základních služeb, ale též díky skutečnosti, že spolu s celým spádovým územím leží ve značně periferní poloze vzhledem k Berounu, popřípadě k Hořovicím. Hostomice jsou i vzhledem ke své historii pokládány za jedno z tradičních center Podbrdsko.

Označení „Podbrdsko“ je však termín značně vágní, málokdy přesněji definovaný. Většinou se setkáváme pouze s jeho přibližným vymezením v různém rozsahu, povětšinou značně větším než je náš pracovní region. Obvykle zasahuje větší částí do okresů

Obr. 1 – Poloha regionu Podbrdsko a Hostomicko v rámci České republiky podle exponovanosti. A – Podbrdsko, B – Hostomicko; území: 1 – výrazně exponované, 2 – středně exponované, 3 – slabě exponované, 4 – neutrální, 5 – slabě periferní, 6 – středně periferní, 7 – výrazně periferní, 8 – okresní města.

Příbram i Rokycany. Historií a různým historickým vymezením Podbrdska se zabývá např. velmi zajímavá publikace J. Čáky (1988). Podbrdský kraj existoval až do konce 15. století a byl volně vymezen na základě těžby železné rudy. Do 19. století existovala prakticky dvě rovnocenná centra, poté střediskovou funkci Podbrdska převzala spíše Příbram. Historie Podbrdska by byla vhodným námětem pro samostatnou studii. Pracovní region v naší studii by se dal považovat za součást volně vymezeného regionu Podbrdsko (obr. 1).

Hostomicko leží na rozhraní středně a slabě exponovaného území v rámci celé České republiky, je však jednou z nejexponovanějších částí Podbrdska. V zázemí Prahy se však jedná o území s nižší exponovaností, zvláště v nejvzdálenějších jihozápadních částech. Části okresu Příbram a Rokycany je možno nazvat periferiemi pražského rekreačního systému (podobně jako např. Rakovnicko). Tato skutečnost je dána celkovým vývojem Podbrdska, v minulosti spíše zaměřeného na zemědělství a těžbu. Nepřírozený vývoj v posledním období byl způsoben intenzivní těžbou uranu na Příbramsku na jedné straně a využíváním velké části Brd jako uzavřeného vojenského prostoru na straně druhé.

Charakter krajiny je tvořen širšími zaoblenějšími hřbety a svahy Brd. Většina obcí leží na úpatí či v široké úvalovité sníženině – Hostomické kotlině. Lesy zaujmají sice jen 28 % rozlohy regionu, při celé jižní hranici však leží na svazích Brd nejméně 1 kilometr široký pás smrkových lesů s příměsí dubů a buků. Díky této jedinečné celistvé ploše lesů ve velmi kvalitním a atraktivním prostředí se značně členitým reliéfem se uvažuje o vytvoření CHKO Brdy (problematiké je stále skloubení režimu CHKO s armádní činností). CHKO Český Kras zasahuje částečně do nejsevernějších partií vymezeného regionu.

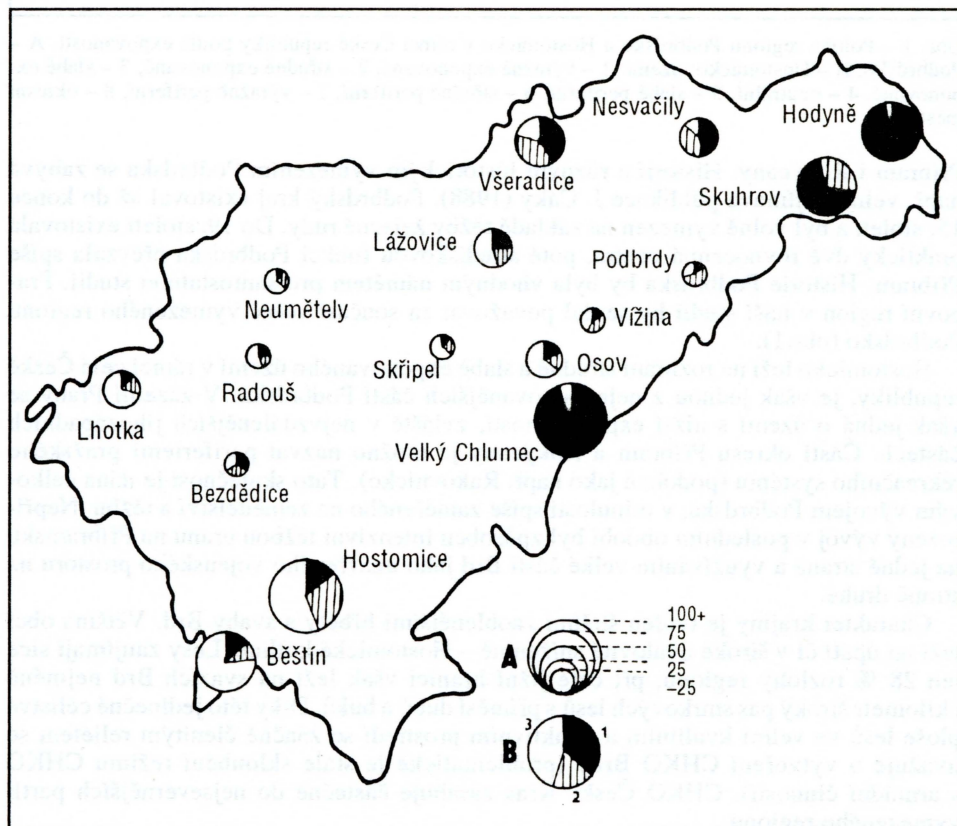
Společně se železniční tratí č. 172 Zadní Třeňbaň – Lochovice tvoří osu regionu silnice č. 115 (Praha) – Řevnice – Jince.

3. Současný stav a možnosti rozvoje rekreace v regionu

V regionu bylo evidováno celkem 829 rekreačních objektů pro druhé bydlení. To znamená, že zhruba každá třetí stavba sloužila k rekreačním účelům. Plných 40 % těchto objektů jsou neobydlené byty, vyčleněné pro rekreaci. Z 510 objektů individuální rekreace (OIR) bylo 29 % chalup. Podíl chat na všech rekreačních objektech je tedy jen 48 %, což je jev v zázemí Prahy dosti netradiční (obr.2). Počet rekreačních v regionu může v plné sezóně přesáhnout 3 000, což odpovídá zhruba 70 % trvale bydlícího obyvatelstva. Společně s jednodenními turisty může okamžitý počet lidí v regionu přesáhnout až 10 000, což již představuje průměrnou hustotu zalidnění okresu. Hustota OIR v regionu je zhruba poloviční ve srovnání s celým okresem Beroun, hustota všech rekreačních objektů však jen o třetinu nižší.

Přihlédneme-li k vývoji prostorového šíření individuální rekreace, byla rekreační zatíženost vysoká již od začátku 70. let ve východní části pracovního regionu (Skuhrov). Rekreační rozvoj Velkého Chlumce a Běštína je hlavně výsledkem 80. let, stejně jako zintenzivnění rekreačních činností na druhé straně kotliny (Nesvačily, Lážovice, v zázemí Hostomice a ve venkovské zástavbě ostatních obcí).

Region Hostomicko má značné předpoklady pro rozvoj rekreačních činností, a to hlavně vzhledem k atraktivitě jižních částí na úpatí Hřebenů a Brd. Sektor služeb se

Obr. 2 – Rekreační objekty a perspektivy rozvoje rekreace v regionu Hostomicko. A – počet rekreačních objektů (1991), B – podíl chat (1), chalup (2), neobydlených bytů využívaných k rekreaci (3).

však rozvíjí dosud spíše pomalejším tempem i kvůli nevyjasnění majetkových vztahů. V celém regionu neexistovalo žádné ubytovací zařízení (říjen 1993), v závěrečné fázi stavby byl pouze jeden soukromý penzion. Do krajiny by jistě mohly vhodně zapadnout srubové objekty, které by sloužily k víkendové i letní rekreaci.

Tradiční zemědělská oblast nabízí též možnosti pro jeden z nejmodernějších typů současného cestovního ruchu, tzv. agroturismus. Pod tímto pojmem chápeme využívání původně zemědělských budov k rekreační činnosti. Pobyt rekreatantů přímo na funkčních farmách (jak je rozšířen například ve Francii či v Rakousku) je spíše vizí budoucnosti. Přílivu prostředků by mohlo napomoci i vytvoření jedinečných návazných aktivit – například sportovních v podobě golfového hřiště, jízdáren apod.

V regionu chybí též zařízení kempinkového typu, jehož vytvoření se při hlavní dopravní ose Praha – Řevnice – Hostomice – Jince přímo nabízí. Dopravní dostupnost celé oblasti je vcelku dobrá, jen některým perifernějším obcím chybí spojení s Prahou.

Ne všude dosud fungují základní služby (hlavně stravovací zařízení mimo letní sezónu a víkendy). Jejich počet se v posledních třech letech spíše snížil (tab.1). Kromě nákupního centra Hostomice, prodeje průmyslového zboží v Neuměteliích a drobného zboží ve Všeradících postrádá region jakákoliv jiná maloobchodní zařízení mimo potravinový sortiment. V celém regionu chybí stravovací zařízení vyšší i střední kategorie, vinárny, bistra, občerstvení při silničních tazích a nádražích, ale i prodejna lokálních suvenýrů, informační a turistická střediska, půjčovny sportovních potřeb apod.

Rozvoj většiny obcí závisí na vyřešení zásobování vodou (lokální vodovody) a kanalizace, vyšším stupni telefonizace, popřípadě plynofikace. Většina obcí je významná také pro jednodenní turistiku. I této skutečnosti by měl být přizpůsobován rozvoj služeb.

Kromě chatových kolonií ve Velkém Chlumci, Hodyni a Lážovičkách je pro region typická rekreace ve venkovské zástavbě. Ta má také největší možnosti rozvoje i v méně

Tab. 1 – Vývoj základní vybavenosti službami v regionu Hostomicko (1990–1993)

Obec	Potravinářské maloobchodní jednotky		Stravovací jednotky	
	1990	1993	1990	1993
Hostomice				
– k. ú. Hostomice	3 (+1)	6	3	3
– k. ú. Bezdědice	1	1		
– k. ú. Radouš	1 (+1)	1 (+1)		
Běštín	– (+1)	1	1	1
Lážovice	1 (+1)	1 (+1)	1	1
Lhotka	1	1	1	1
Nesvačily	1 (+1)	1	1	–
Neumětely	2	3	2	2
Osov	2 (+1)	2	1	1
Podbrdy	1 (+1)	1	1	1
Skřípel	1	1	1	–
Skuhrov				
– k. ú. Skuhrov	2 (+1)	2	3	2
– k. ú. Hodyně	– (+1)	– (+1)	–	–
Velký Chlumec	2 (+1)	3	2	2
Vižina	1 (+1)	2	1	1
Všeradice	1	2	1	1
Celkem region	20	28	19	16

– údaje v závorce označují pojízdnou prodejnu

Pramen: Obce v číslech (1992) – údaje k 30. 6. 1990

Vlastní terénní průzkum – údaje k 15. 11. 1993

atraktivních obcích severní části pracovního regionu. Přeměna objektů druhého bydlení v objekty trvale obydlené je omezena též nedostatky v základních službách a technické infrastruktúře. Výstavby nových rekreačních objektů jsou značně limitovány stavebními uzávěrami na většině území, popřípadě prodejem parcel pouze za účelem trvalého bydlení. Omezují se prakticky na okraj intravilánu, řídce pak na doplňování mezer v jinak souvislé zástavbě.

Nedostatkem celé oblasti je absence větší vodní plochy, využitelné pro rekreaci. Koupaliště jsou bez potřebného zázemí a v sezóně přelidněná, místy s pochybnou hygienickou kvalitou.

Kvalitní přírodní předpoklady předurčují hlavně jižní část regionu Hostomicko stát se z původně periferního zemědělského regionu rozvíjející se oblastí s moderními rekreačními funkcemi, avšak se zřetelem na ochranu velmi cenné krajiny. Aby k tomu mohlo dojít, je nutno přizpůsobit rozvoj celé oblasti, hlavně sektor služeb a infrastrukturu, což je úkol nejen pro státní správu či místní samosprávu, ale především pro podnikavé občany regionu.

4. Hostomice – stav a perspektivy rozvoje rekreace na lokální úrovni

V roce 1991 bylo evidováno v Hostomicích 186 rekreačních objektů (téměř třetina všech objektů), z toho 53 % neobydlených bytů a jen 18 % chat. Vyšší je podíl chat v katastrálním území Bezdědice (68 %) i Radouš (43 %). V letní sezóně může počet rekreatů dosáhnout asi poloviny počtu trvale bydlících. Zatíženost rekreačních ploch i rekreační funkce jsou střední.

Hodnocení současného stavu rekreace, služeb a vybavenosti bylo provedeno na základě několika desítek řízených rozhovorů s použitím dotazníku s občany a rekreaty v katastrálním území Hostomice. Vyplynuly z nich následující skutečnosti.

Nejčastějšími majiteli rekreačního objektu jsou lidé ve věku 40 – 65 let, jen malá část majitelů je mladší 30 let. Nadpoloviční část dotázaných uvedla, že se zde rekreuje 10 – 30 let (část jich zdědila objekt po předcích), někteří důchodci až 50 let, tedy od doby, kdy vznikaly první rekreační objekty.

Začátkem 30. let byly v lokalitě Zátor postaveny první dřevěné chaty v trampském stylu, poté přibyla i zájezdní restaurace a hřiště. Zátor se stal jedním z center podbrdského trampingu. Po druhé světové válce docházelo hlavně ke změně obytné funkce ve funkci rekreační u venkovské zástavby, nově byly vystavěny rekreační objekty v lokalitě Na hříbu. Pouze malá část rekreatů jezdí do Hostomic méně než 5 let (rodinné domky v jihozápadní části obce).

Z rozhovorů vyplynulo, že majiteli objektů jsou spíše osoby s vyšším vzděláním (převážně podnikatelé, umělci, ekonomové apod.). Rekreatů se základním vzděláním a dělnickou profesí je zde menšina. Lze tvrdit, že nejvíce rekreačních objektů je využíváno lidmi v mladším důchodovém věku a poté rodinami s dětmi.

Zhruba 80 % rekreatů dojíždí z Prahy, 8 % z okresu Beroun (5 % z okresního města), 4 % z okresu Příbram. Ostatní směry mají zanedbatelný význam.

Nejčastější doprava je vlastním automobilem, u důchodců převažuje vlak. Oni i mladší rodiny využívají často obou dopravních prostředků. Přestože při cestě z Prahy jízda vlakem trvá nejméně o poloviční dobu déle (nutnost přestupu v Zadní Třebani), finanční rozdíl (vlaková jízdenka za poloviční cenu autobusové – říjen 1993) způsobuje, že autobusem se z Prahy dopravuje jen nepatrné množství rekreatů, a to většinou jen ve výjimečných případech (jistě zde hrají roli i faktory pohodlí a možná i určitá tradice hostomické lokálky). Většina rekreatů, dopravujících se autem, volí z Prahy cestu přes Řevnice. Část (zvláště do lokality Zátor) jezdí přes Dobříš díky plynulejšímu a rychlejšímu provozu na silnici dálničního typu. Většina Pražanů uvádí dobu dojíždky autem

v rozmezí 35 – 60 minut, vlakem 105 – 135 minut (ze vzdálenějších částí Prahy až 180 minut).

Jako nejčastější důvod rekreace v této oblasti je uváděn původ rodičů (cca 1/2 rekreatantů), příbuzenské vztahy, rekreace od dětství. Další důvody souvisejí s oceněním kvality krajiny (její malebnosti, klidu, poměrně kvalitního ovzduší, dostatku lesů, možnost turistiky, zahrádkaření, fyzickému i duševnímu odloučení se od městského prostředí).

Hlavními rekreačními aktivitami jsou zahrádkaření, vycházky do lesa, údržba objektů. Hlavně důchodci uvádějí i pasivnější formy odpočinku. Menším počtem rekreatantů byla zmiňována pěší turistika, turistika na lyžích, rybaření a cykloturistika. Naprostá většina rekreatantů postrádá možnosti koupání přímo v obci. Nejoblíbenějším cílem pro účely koupání jsou koupaliště v Běštině a Velkém Chlumci, rybníky v okolí Dobříše. Za nepřilíší atraktivní i díky hygienické kvalitě jsou považována koupaliště v Radouši a v Osově.

Ve veřejné dopravě jsou připomínky k odjezdům ranních vlaků ve směru na Prahu, které nekorespondují s převládajícími začátky pracovní doby mezi 7.30 – 8.00 hod. U některých spojů chybí okamžitá návaznost při přestupu v Zadní Třebani. Ozývají se žádosti o posílení autobusových spojů ve směru na Příbram a Dobříš, chybí i vhodné odpolední spojení do Hořovic (nákupy, návštěvy v nemocnici aj.).

Zásobení vodou je zajištěno většinou z vlastních či společných studní, zvláště v poslední době údajně kvalita vody klesá. Mnoho občanů i rekreatantů si jezdí pro vodu k nedalekým sufovým pramenům s železitou příměsí. Klíčová je otázka výstavby vodovodu. Mnozí občané se domnívají, že kanalizace by měla být řešena nejpozději s výstavbou vodovodu a nikoliv až následně. Panuje vesměs jednotný názor, že plynofikaci je nutno díky značné finanční náročnosti výstavby vodovodu odložit (doposud jsou nejčastějšími zdroji tepla pevná paliva, elektřina a propan-butan). Telefonizace postupuje pomalu (žádosti o stanici se vyřizují déle než 3 roky); pouze jeden telefonní automat v obci, často devastovaný, je naprosto nedostačující. Někteří občané by přivítali i vytvoření sítě kabelové televize, za důležitější je však pokládána otázka veřejného osvětlení. Odvoz odpadu zajišťuje firma PEB A Zdice, více rekreatantů by uvítalo možnost objednat si odvoz pouze po část roku. Po většinu víkendu též není zpřístupněna veřejná skládka.

Sportovním činnostem slouží tělocvična a fotbalové hřiště, chybí více veřejných sportovišť. Občané by uvítali větší možnosti kulturního vyžití, amfiteátr letního kina prý není dostatečně využíván – např. pro koncerty, diskotéky aj.

Zřetelně klesá kvalita lesního porostu (potvrzeno i firmou Škarda, Lesy a lov, vlastníci většinu ze 753 ha lesů v obci). Zvláště v posledních 5 letech je patrné hnědnutí jehličnatých stromů ve vyšších polohách – pravděpodobně důsledek komplexního znečištění ovzduší, podle mínění některých občanů umocněno i necitlivým odlesňováním. Koryto říčky Chumavy je ve zdevastovaném stavu, zarostlé i přímo ve městě. Čistička odpadních vod by měla být vybudována společně s vodovodem a kanalizací.

Vyskytly se časté stížnosti na necitlivou zemědělskou činnost přímo v těsném zázemí rekreačních zón. V lokalitě Na hříbu je chov prasat umístěn v bezprostřední blízkosti rekreačních pozemků, což má za následek hygienicky naprosto nevhodné stavy – pachové narušení rekreačního prostředí, nadměrné množství obtížného hmyzu apod. Podobný negativní dopad má i vyvážení zemědělského odpadu v nejexponovanějších rekreačních obdobích. V některých částech obce se projevuje zvýšená prašnost, způsobená velkým objemem dopravy po špatně zpevněných cestách, které hojně využívají těžká vozidla zemědělského družstva, stavebních firem apod.

Spokojenost s maloobchodními službami je větší mezi rekreatanty než stálými obyvateli (rekreatanti mají možnost dovézt si s sebou potřebný sortiment). Hlavně místní občané postrádají konkurenci v prodeji masa a uzenin, nejsou spokojeni s otevírací dobou či s dodacími lhůtami (oprava obuvi aj.). Chybí větší sortiment drogistického,

textilního, galantního a sportovního zboží, železářských výrobků a drobného zboží. Čistírna a mandl zde mají pouze sběru.

Co se týče stravovacích služeb, vyskytly se názory, že chybí zařízení střední a vyšší kategorie, popřípadě vinárna či kavárna, jež by město nemělo postrádat. Po zrušení hostince v místní části Lštěn chybí podobné zařízení v jihovýchodní části obce. Hlavně pamětníci, ale i ostatní rekreatanti se připojují k názoru, že lokalita Zátor by si zasloužila i vzhledem ke své tradici znovuzrození zařízení typu zájezdního hostince, s pravidelnými tanečními zábavami apod. Většina rekreatantů si uvědomuje, že ve městě a okolí chybí ubytovací kapacity hotelového, penzionového i kempinkového typu. (Hotel Krása po restituci dosud ubytování neposkytuje.)

Na otázku, jak jsou spokojeni s prací Městského úřadu, většina rekreatantů nedokázala konkrétně odpovědět, poněvadž s pracovníky zastupitelstva nepřichází příliš do styku, někteří místní občané si stěžují na malou informovanost například v oblasti legislativy. Obecně je však vztah pracovníků Městského úřadu a obecního zastupitelstva vcelku příznivý. Jistě k tomu přispěl i úspěšný boj za znovuoobnovení městského statutu, zvýšená péče o veřejná prostranství, park, kostel i domy, o což se z velké části postaraly místní firmy. Na veřejné práce zaměstnává Městský úřad 4 pracovníky, čímž byla v říjnu 1993 prakticky vymýčena nezaměstnanost v obci.

Prostory, kde se v červnu 1993 konal první ročník zemědělské a lesnické výstavy GREENEXPO, pořádané Hostomické výstavní společností se zastoupením Městského úřadu i místních podnikatelů (účast 24 firem i ze zahraničí, sponzory byli též místní podnikatelé – největší zastoupení firma Škarda, Lesy a lov), by měly být využity i během roku (tržiště apod.). Občané si uvědomují, že návrat k výstavním tradicím může značně zvýšit prestiž města. Příliv vystavovatelů a návštěvníků by měl přinést obci nezanedbatelný finanční efekt, oživit podnikání (soukromé i obecní). V případě pravidelného každoročního opakování výstavy by bylo žádoucí zřídit patřičná zařízení v oblasti služeb se zřetelem na případnou i zahraniční klientelu (hotel). Hostomická výstavní společnost vidí cíl a smysl výstavy ve „vytvoření pravidelné výstavní aktivity, která by vrátila Hostomícím tradici jejich trhů.“ Výstava dává možnost prezentace malým a středním podnikatelům, získání přehledu o nabídce na trhu. Společně s výstavou probíhají i doplňkové akce, jako například jezdecké závody apod., které mohou zaujmout i další návštěvníky.

Vztahy místních občanů a rekreatantů odpovídají obvyklým poměrům. V určitých lokalitách jsou chladnější, nedochází však k vážnějším problémům v soužití. Co se týče kriminality, v poslední době docházelo k opětovnému vykrádání chat. I na žádost občanů zřídil Městský úřad stálou policejní službu v objektu radnice.

5. Závěr

Hostomice jako středisko přirozeného podbrdského regionu mají výborné perspektivy stát se z centra chudšího zemědělského regionu centrem významné rekreační oblasti – ať už pro individuální krátkodobou rekreaci, turistiku či organizovanou rekreaci (v budoucnu snad včetně zahraničních návštěvníků).

Městský úřad nezamítá výstavbu dalších rodinných domů, sloužících k rekreaci, bude však zřejmě docházet i k přeměně rekreačních objektů na objekty trvale obydlené. Zásadní podmínkou dalšího rozvoje města je dostavba vodovodu, kanalizace, zkvalitnění a doplnění služeb – maloobchodních, stravovacích i ubytovacích. Poloha města při hlavní dopravní ose Hostomické kotliny a obnovení tradic výstavnictví by měly přispět k vybudování komplexního objektu služeb hotelového typu. Lokalita Zátor má stále možnosti navrátit se k tradici významného rekreačního centra. K rekreačním činnostem se na-

bízejí i další vhodné lokality (budova bývalého pivovaru, rybníky na okraji města aj.). Může docházet i k přeměně zemědělských objektů v objekty rekreační.

Pro další rozvoj města je nezbytně nutné pořídit základní územně plánovací dokumentaci. (Existuje pouze Návrh koncepce rozvoje obce do roku 1995).

Hostomice, vzhledem ke své poloze, upevňující se střediskové pozici, dobrým přírodním předpokladům i vzhledem k zájmu obyvatel o rozvoj města a návrat k cenným tradicím, mají jedinečnou příležitost stát se významným rekreačním centrem Podbrdská. V návaznosti na celý pás moderně se rozvíjejících obcí s rekreační funkcí na úpatí Hřebenů a Brd a vzhledem k dosud poměrně nízkému narušení a zatížení prostředí, se Hostomicko a v širším pojetí i region Podbrdsko řadí zřejmě k perspektivně nejcenějším rekreačním prostorům v zázemí Prahy.

Literatura:

- ČÁKA, J. (1988): Podbrdskem od městečka k městu. Středočeské nakladatelství, Praha, 288 str.
- FIALOVÁ, D. (1993): Současný stav a perspektivy rekreačních lokalit v těsném zázemí Prahy. Diplomová práce. PŘ FUK, Praha, 64 str.
- GARDAVSKÝ, V. (1986): Ke geografii rekreace. In: Sborník referátů 6. semináře Sekce SEG hlavního výboru ČSGS při ČSAV, Znojmo, str. 1-4.
- GARDAVSKÝ, V. (1987): Ke geografii rekreace. Sborník ČSGS, 92, č. 1, Academia, Praha, str. 49-53.
- HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V., KÜHNL, K. (1987): Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČR, PŘ FUK, Praha, 253 str.
- KOWALCZYK, A. (1990): Second Homes and Functional Changes in the Suburban Zone of Warsaw. In: Miscellanea Geographica, Uniwersytet Warszawski, str.197-204.
- Sborník IV. mezinárodní konference o cestovním ruchu, Praha, 1989, 68 str.
- VÁGNER, J. (1994): Současný stav a perspektivy rekreace na Berounsku (se zaměřením na individuální krátkodobou rekreaci a region Hostomicko). Diplomová práce, PŘF UK, Praha, 98 str.

Summary

CONTRIBUTION TO THE ASSESMENT OF RECREATIONAL PROCESSES ON MICROREGIONAL LEVEL (CASE STUDY HOSTOMICE REGION)

The paper deals with some aspects of recreational potential and its changes in the Hostomice region. The region described is a relatively rare example of an area in the close proximity of Prague where recreational processes are not yet fully developed. Reasons of this are described in the paper.

Brief outline of main geographical features as well as historical development of the small town Hostomice is presented. Hostomice has been an agricultural and craft centre since the 18th century. The town, however, rather lost its importance after World War II due to its relatively peripheral location but after re-establishment of its urban status in 1992 there are better conditions to refresh central functions now.

Main emphasis is given to second housing – the most common type of recreation in the Prague's hinterland. 829 houses used for recreational purposes were counted in the region in 1991, i.e. one third of all houses. Some recreational activities are found in traditional rural settlements. The number of post-war cottages built intentionally for recreational purposes is lower than in some other parts of Prague's hinterland. The 1970s and 1980s have seen the bulk of recreational development in this region which is by far not yet finished.

Basic field research aimed at recreational behaviour was carried out in the center of the region in the form of directed dialogues accompanied with questionnaires. The attention is also devoted to services – retailing, catering, and accommodation – which are closely related to future development of settlements. This region, until recently a typical agricultural area, has a lack of job opportunities but it can offer a high quality natural potential which attracts recreational activities. General development of the region, however, largely depends on the improvement of services and infrastructure. This is a great challenge for regional and local authorities as well as for local entrepreneurs and all citizens.

Fig. 1 – Location of the “Podbrdsko” region and Hostomice region within the national framework. A – “Podbrdsko” region, B – Hostomice region, 1 – highly central position, 2 – medium central, 3 – slightly central, 4 – neutral, 5 – weak periphery, 6 – medium periphery, 7 – strong periphery, 8 – centres of districts.

Fig. 2 – Recreational dwellings in the Hostomice region. A – number of recreational dwellings, B – ratio of cottages (1), recreational farmhouses (2), and uninhabited flats used for recreational purposes (3).

Tab. 1 – Development of services in the Hostomice region 1990-1993 (groceries and catering units).

(Pracoviště autora: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK, Albertov 6, 128 43 Praha 2.)

Do redakce došlo 5.1.1995

Lektoroval Václav Gardavský a Milan Holeček